

пунктів доступу населення до безоплатної правової допомоги. Дані пункти доступу представляють собою юристів, які є у кожному державному муніципальному органі, та які надають консультації чітко визначеними у законі категоріям громадян. Щодо вторинної правової допомоги то її надають тільки у кримінальному процесі та у судових спорах по оскарженню дій органів влади.

Отже, зробивши короткий порівняльний аналіз інституту безоплатної правової допомоги, першочергово зазначимо, що в будь-якій державі на законодавчому рівні закріплено принцип доступності правосуддя. У деяких країнах, таких як Україна, Польща, Молдова, Німеччина, Грузія та ін. за допомогою безоплатної правової допомоги принцип доступності правосуддя реально працює на практиці, а в інших, таких як Італія – залишається тільки приписом на папері.

Список використаних джерел

1. Про безоплатну правову допомогу. Верховна Рада України; Закон від 02.06.2011 № 3460-VI // (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 51, ст.577)
2. Становлення та розвиток правової системи: 2011-2015 роки / Безоплатна правова допомога // Електронний ресурс. – Режим доступу: www.legalaid.gov.ua
3. Шрамко Ю. Т. Законодавче регулювання інституту безоплатної правової допомоги в країнах СНД та Балтії (порівняльний аналіз) / Ю. Т. Шрамко // Держава і право. – 2009. – С. 232-238
4. Gesetz über Rechtsberatung und Vertretung für Bürger mit geringem Einkommen // Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://www.gesetze-im-internet.de/berathig/BJNR006890980.html>
5. On assistenza legale // Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.brocardi.it/codice-civile/libro-quarto>
6. Ustawa o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej / Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. // Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://isap.sejm.gov.pl>

Курсант 106 групи Навчально-наукового інституту № 3 Національної академії внутрішніх справ;

Воронін Ігор Володимирович¹

ПОНЯТТЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ

Категорія «правова система» займає важливе місце у юридичній науці. Існує безліч різних тлумачень правових систем, які пропонують вчені, науковці, соціологи, юристи. Узагальнивши їх, можна зробити висновок, що система - це чітко сформована сукупність елементів, які взаємопов'язані і взаємодіючі між собою, яка має певну самостійну цілісність і автономність функціонування.

Правова система – це єдність відповідних системних частин, які об'єднані між собою і залежно від зв'язку між частинами складають відносно стабільну організацію.

Аналіз зазначених вище наукових позицій щодо трактування поняття «правова система» дозволяє виокремити декілька наукових підходів:

1) правова система – це комплекс взаємозв'язаних та узгоджених юридичних засобів, які призначені для регулювання суспільних відносин, а також юридичних явищ, що виникають унаслідок такого регулювання (правові норми, правові принципи, правосвідомість, законодавство, правові відносини, юридичні установи, юридична техніка, правова культура, стан законності та її деформації, правопорядок тощо);

2) правова система – це об'єктивне, історично закономірне правове явище, яке включає в себе взаємозв'язані, взаємообумовлені та взаємодіючі компоненти: право

¹ Науковий керівник: Лазнюк Н.В.

і втілююче його законодавство, юридичні установи та юридичну практику, суб'єктивні права й обов'язки, правовідносини, правову ідеологію та інше [4].

Кожний компонент правової системи виконує притаманні, специфічні функції. Правова система, за висловом французького вченого Ж. Карбоньє «це зосередження різних юридичних явищ, що існують у суспільстві одночасно на одному й тому самому просторі...»©.

Дослідження окремих компонентів (частин) правової системи необхідно поєднувати з вивченням різних процесів, що дають змогу робити висновки про цілісність правової системи, виявляти її зовнішні та внутрішні зв'язки системи.

Особливість правової системи полягає в тому, що вона відображає балансування інтересів різних соціальних верств населення, класів суспільства.

Усі елементи (частини) правової системи мають відповідний ступінь нормативності, оскільки багато з них утворені від норм права, їх складових.

У сучасній юридичній літературі існує багато тлумачень поняття «правова система» та визначень елементів (частин) самої системи.

Як елементи (частини) правової системи виокремлюють:

- 1) норми, які створюються і охороняються державою;
- 2) нормативно-правові акти;
- 3) правові установи, які здійснюють правову політику держави;
- 4) судову та іншу правову практику;
- 5) механізм правового регулювання;
- 6) правореалізаційний процес;
- 7) свободи, права і обов'язки;
- 8) систему правовідносин;
- 9) законність і правопорядок;
- 10) правову ідеологію;
- 11) суб'єкти права;
- 12) системні зв'язки, які забезпечують єдність, цілісність та стабільність системи;
- 13) інші правові явища.

Українські вчені (В. Погоріло, А. Малишко) зазначають, що елементами (частинами), які належать до правової системи України є:

- система права
- правова політика
- правова ідеологія і юридична (правова) практика, зокрема, правотворча, правозастосовча, правоохоронна.

Також поряд з елементами до правової системи, на їх погляд входять споріднені з нею явища: норми і принципи міжнародного права, соціальні норми, санкціоновані державою.

Багатозначність тлумачень правової системи, наявність різних поглядів на цю категорію, специфічність авторських підходів означають, що відбувається активне творче опрацювання цієї проблеми, пошуки найбільш чіткої, правильної і повної характеристики досліджуваного правового явища.

Пошуки, які проводять вчені в цій галузі, є помітним внеском у подальший розвиток юридичної науки, дають конкретний матеріал для використання в практичній діяльності.

Наведені характеристики допомагають у розумінні тенденцій розвитку тієї чи тієї правової системи, визначення майбутнього курсу, що є необхідним ефективною реалізації законодавства, досконалої правотворчості та правореалізації з метою забезпечення прав, свобод та законних інтересів особи.